

जागतिक बैंकेच्या सहाय्याने व्यवसाय प्रशिक्षण
सुधारणा प्रकल्प (सेंटर्स ऑफ एक्सेलन्स योजना)
राष्ट्रविषयासाठी स्वतंत्र संस्था व्यवस्थापन समिती व
राज्य सुकाण समिती स्थापन करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र प्रशिक्षण विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक: आमदाराय-१००७/(१६० /०७)/व्याख्या-२

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई -४०० ०३२.

दिनांक: ३० जून, २००७

पहा: संचालक (प्रशिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र^{क्र.} २५/जार्डन/कमिटी/२००७/१६, दिनांक २४ एप्रिल, २००७

प्रस्तावना :- औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधून देण्यात येणारे प्रशिक्षण हे कारखान्यातील / उद्योगांच्यातील तंत्रज्ञानाच्या गरजेशी सुसंगत असावे व जागतिक दर्जाच्या तंत्रज्ञानाची निर्मिती यांची या उद्देशाने केंद्र शासनाने सन २००५ पासून देशातील ५०० औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची दर्जावाढ करून सेंटर्स ऑफ एक्सेलन्स मध्ये रूपांतरित करण्याचे निश्चित केले झाले. या योजनेनुसार देशातील १०० औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था प्रतिकर्षी वाप्रमाणे ५०० संस्थांची टप्प्याटप्प्याने दर्जावाढ करण्यात येणार आहे. यापैकी पहिल्या १०० औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची केंद्र शासनाच्या सहकार्याने व उर्वरित ४०० संस्था या जागतिक बैंकेच्या सहाय्याने दर्जावाढ करण्याचे निश्चित झाले आहे.

स्पष्टराहु योजना राज्यात राष्ट्रविषयासाठी शासन निर्णय दिनांक १२ जुलै, २००५ अन्वये मंजूरी देण्यात आली असून सन २००५-०६ करीता पहिल्या टप्प्यात राज्यातील १२ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची व सन २००६-०७ करीता दुसऱ्या टप्प्यात १५ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची या योजनेतर्गत निवड करण्यात आली आहे.

सन २००६-०७ पासून सदर योजना जागतिक बैंकेच्या सहाय्याने राष्ट्रविषयाची असल्याने दुसरा टप्पा व त्यापासून पुढे निवड करण्यात येणाऱ्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये स्वतंत्रपणे संस्था व्यवस्थापन समिती (Institute Management Committee) व या समितीची कार्यक्रम, अधिकार आणि कामकाजावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी स्वतंत्र राज्य सुकाण समिती (State Steering Committee) तयार करण्याच्या सूचना केंद्रशासनाने Draft Project Implementation Plan मध्ये दिलेल्या आहेत. त्यानुसार जागतिक बैंकेच्या सहाय्याने दर्जावाढ करावयाच्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये सदर समितीची स्थापना करण्याची वाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :- संचालक (प्रशिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांच्या वरील संदर्भाधीन प्रकारच्या अनुशंगाने व केंद्रशासनाने Draft Project Implementation Plan मध्ये दिलेल्या सूचनानुसार जागतिक बैंकेच्या सहाय्याने दर्जावाढ करावयाच्या राज्यातील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये खालीलप्रमाणे स्वतंत्र संस्था व्यवस्थापन समितीची स्थापना करण्यास या शासन निर्णयान्वये शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

संस्था व्यवस्थापन समितीची (Institute Management Committee) रचना

१	अग्रणी औद्योगिक संघटनेने (उदा. CII, FICCI, ASSOCHAM) नामनिर्देशित केलेल्या स्थानिक उद्योगाचा मालक	अध्यक्ष
२ - ५	अग्रणी औद्योगिक संघटनेने (उदा. CII, FICCI, ASSOCHAM/ Local Industries Association) नामनिर्देशित केलेल्या स्थानिक उद्योगाचा मालक	सदस्य

(कृ.मा.प.)

६	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील ज्येष्ठ निदेशक / प्रशिक्षण अधिकारी / गट निदेशक)	सदस्य
७	जनरल मैनेजर, विलहा उद्योग केंद्र	सदस्य
८	जिलहा अग्रणी बैंकेचा प्रतिनिधि	सदस्य
९	जिलहा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी	सदस्य
१०	जिलहा रोजगार व स्वयंरोजगार अधिकारी	सदस्य
११	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेचे प्राचार्य	सदस्य सचिव

संस्था व्यवस्थापन समितीची कार्रवाई व जबाबदा-या :-

- १) उदयोन्मुख कौशल्याच्या गरजांचा अंदाज घेणे (Help Forecast Emerging skills requirement) व त्या अनुषंगाने (अ) गरजेन्मुसार व्यवसाय अभ्यासक्रमात कदल करणे, (ब) नवीन व्यवसाय अभ्यासक्रम / तुकड्या सुरू करणे / कमी मागणीचे, स्थानिक गरजेन्मुसार अनावश्यक / असंबंधित व्यवसाय बंद करणे.
 - २) अल्प कालाकारीचे प्रशिक्षण कार्यक्रम सुरू करणे
 - ३) शिक्षकीय व शिक्षकेतर कर्मचार्यांच्या प्रशिक्षणाच्या गरजेचा आढावा घेऊन त्यांना प्रशिक्षण देण्याची व्यवस्था करणे.
 - ४) प्रशिक्षणाच्यांना रोजगार व स्वयंरोजगार मिळवून देण्यासाठी प्रयत्न करणे.
 - ५) प्राचायांनी प्रस्तावित केलेल्या खार्डला पुढी देणे.
 - ६) माहसूल उत्पन्नाचे स्वोत निर्माण करून ते उत्पन्न टिकिविणे व संस्थेच्या विकासासाठी वापरणे.
 - ७) कारारतत्त्वावर शिक्षकीय कर्मचारी नेमणे.
 - ८) संस्था विकास योजना (Institute Development Plan) प्रारंभिकत करणे.
 - ९) सदर प्रकल्पांतर्गत संस्थेने प्रस्तावित केलेल्या खार्डाच्या अंदाजपत्रकाला प्रारंभिकत करणे (केंद्र / राज्य शासन यांच्यातील कारणनुसार)
२. तसेच वरील संस्था व्यवस्थापन समितीची कार्यक्रमा, अधिकार आणि कामकाळावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी व समितीच्या कार्याचे मुळ्यापापन करून त्यांना मार्गदर्शन करण्यासाठी राज्यस्वरावर खालीलप्रमाणे सुकाढू समितीची स्थापना करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

राज्य सुकाढू समितीची (State Steering Committee) रचना

१	अपर मुळ्य संचिक/प्रथान सचिव/ सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग	अध्यक्ष
२	वित्त विभागाचे सहसचिव / उप सचिव	सदस्य
३	सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे सचिव किंवा त्यांचे अधीक्षक अभियंता किंवा त्या दर्जाचे प्रतिनिधि (आगंतक बैंक प्रकल्पाचे काय पालणारे नियंत्रक / समन्वय अधिकारी)	सदस्य
४-६	तीन अग्रणी औद्योगिक संघटनांनी नामनिर्देशित केलेले उद्योगाचे मालक	सदस्य

(क.मा.प.)

७-९	व्यवसाय प्रशिक्षण केनातील सीन तजा व्यक्ती (ज्यांना व्यवसाय प्रशिक्षणाची आवड , जान आहे)	सदस्य
१०	संचालक (प्रशिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचाळनालय, मुंबई	सदस्य सचिव

राज्य सुकाणू समितीची कार्ये:-

- १) राज्य प्रकल्प अंगलवजावणी कामाता गारंदर्शन करणे तसेच राज्य शासन, राष्ट्रीय सुकाणू समिती व जागतिक बैंकेकडे अहवाल पाठविण्यासाठी प्राधिकृत करणे.
- २) सदर प्रकल्पांतर्गत निधी मंजूर करण्यासाठी आयडीपी चे भूस्थमाफन करून पात्र आयडीपी ची राष्ट्रीय सुकाणू समितीकडे शिफारस करणे.
- ३) सदर प्रकल्पांतर्गत Incentive व Innovative Fund मिळविण्यासाठी राष्ट्रीय सुकाणू समितीकडे अर्ज करणे.
- ४) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या व राज्य प्रकल्प अंगलवजावणी कामाता शिक्षकीय व शिक्षकेतर कर्मचा-वांच्या प्रशिक्षण आरण्डवाचा आवाया घेणे व मंजूरी देणे
- ५) परदेशातील प्रशिक्षणाच्या आरण्डवाचा आवाया घेणे व शिफारस करणे.
- ६) प्रकल्पाच्या अंगलवजावणी सुरक्षीतपणे करण्यासाठी / निर्बंध ठेवण्यासाठी कमीत कमी ३ महिन्यांतून एकदा किंवा जास्त वेळा बैठका घेणे.
- ७) प्रोत्साहनात्मक निधी (Incentive Fund) चा वापर करण्याच्या प्रस्तावाची शिफारस राष्ट्रीय सुकाणू समितीकडे करणे.

३. संस्था व्यवस्थापन समितीचा अध्यक्ष हा सेंटर्स ऑफ एक्सलन्स अंतर्गत बैंद्रशासनाने विहीत केलेल्या अभ्यासगटाती (Sector) संबंधित असावा.

४. व्यवसाय प्रशिक्षणाची विशेष आवड असलेल्या तजा व्यक्तीस बैठकीला बैठावेली आमंत्रित करण्याचा अधिकार संस्था व्यवस्थापन समितीस राहील.

५. उपरोक्त दोन्ही समित्या जागतिक बैंक सहाय्यीत व्यवसाय प्रशिक्षण सुधारणा प्रकल्प (सेंटर्स ऑफ एक्सलन्स) ज्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये राबविण्यात येणार आहे त्या संस्थांसाठी लागू राहील.

तर ज्या संस्थांच्या या प्रकल्पात समावेश करण्यात आलेला नाही, त्या संस्थांमध्ये यापूर्वी शासन निर्णय, दिनांक १२ जुलै, २००२ व दि. २२ सप्टेंबर, २००६ अन्वये स्थापन करण्यात आलेल्या संस्था व्यवस्थापन समिती व राज्य सुकाणू समिती पूर्वीप्रथमे कार्यरत/आस्तित्वात राहील.

६. सदर शासन निर्णयान्वये स्थापन करण्यात आलेल्या उपरोक्त दोन्ही समित्या ह्या फक्त प्रकल्प कालावधीसाठी कार्यरत राहील.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाइटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतिक क्र. २००७०७०४१२५९१४००१ असा आहे

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

(श्री. र. चौरे)

कार्यसल अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- संचालक (प्रशिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

कृ.मा.प.

- उपसंचालक , व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण , प्रादेशिक कार्यालय , मुंबई / पुणे / नाशिक / ओरंगाबाद / अमरावती / नागपूर
- जिलहा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (सर्व)
- प्राधार्य, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (सेटस ऑफ एक्सेलन्स अंतर्गत निवड इलेस्ट्या) (संचालकांमार्फत)
- महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
- महालेखापाल (लेखा व अनुशोधता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
- जिलहा कोचागार अधिकारी (सर्व)
- रोजगार व प्रशिक्षण महासंचालनालय, श्रम मंत्रालय, भारत सरकार, नवी विल्हमी
- वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ठळोग उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- रोजगार व स्वर्करोजगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- संचालक, रोजगार व स्वर्करोजगार संचालनालय, कोकण माझ, नवी मुंबई
- निवड नस्ती (व्याशि -२)